

Rozdíly mužů a žen v neuroticismu

Teoretické ukotvení

Eysenck, jehož jméno je úzce spojeno s pojmem neuroticismus, jej vymezuje společně s extravertí a psychoticismem, jako vrozený dimenzionální faktor temperamentu. Jelikož o neuroticismu hovoříme jako o emoční labilitě, není překvapením, že za opačný pól považujeme emoční stabilitu, někdy také označovanou jako neneuroticismus. Neuroticismus obecně spojujeme s vyšší reaktivitou autonomního nervového systému, ze které pramení nedostatek integrace osobnosti (Cakirpaloglu, 2012).

Neurotičtí lidé bývají obvykle velmi reaktivní na podněty a výrazně náchylní k prožívání negativních emocí. Mezi další typické rysy patří tendence k hněvu, zatrpklosti, impulzivitě, hostilitě nebo také tendence k depresivnímu ladění (Vágnerová, 2010).

Některé výzkumy poukazují na možné rozdíly mezi lidmi v míře neuroticismu. Weisberg et al. (2011) ve své studii genderových rozdílů osobnosti zjistil, že ženy obvykle dosahují vyšší míry neuroticismu než muži. K podobným závěrům došel také výzkumný tým z Indonésie, který při studii neuroticismu u vysokoškolských studentů našel signifikantní rozdíly napříč pohlavím. Nejen, že byla potvrzena vyšší míra neuroticismu u žen, zároveň byla nalezena klesající tendence této dimenze s narůstajícím věkem studentů (Djudiyah et al., 2016). V návaznosti na předchozí výzkumy si v této studii¹ klademe za cíl prozkoumat pomocí vícerozměrné analýzy rozptylu (MANOVA), zda existují rozdíly mužů a žen v míře neuroticismu.

Datový soubor

Pro účely této práce byla použita datová matice ze *Škály neuroticismu*, kterou vytvořili studenti v rámci předmětu Psychometrika 1 (Dušková et al., 2018). Škála obsahuje 12 položek, které jsou rozděleny do dvou subškál s názvy *Vulnerabilita* a *Impulzivita*. Datový soubor činí 422 respondentů ve věkovém rozmezí od 16 do 75 let, z toho 322 respondentů byly ženy a zbylých 100 respondentů byli muži (Dušková et al., 2018).

---

¹Data a další informace o této zprávě jsou dostupné na adrese <https://dostal.vyzkum-psychologie.cz/stat4?i=300>.

Statistická analýza

V tomto projektu pracujeme se dvěma závisle proměnnými a jedním regresorem, který nabývá dvou úrovní. Z toho důvodu byla pro práci s daty zvolena vícerozměrná analýza rozptylu (MANOVA). Sledované proměnné jsou uvedeny níže:

Závisle proměnné:

- *Impulzivita*
- *Vulnerabilita*

Nezávisle proměnná (regresor):

- *Pohlaví* (0 – žena, 1 – muž)

V úvodu práce s daty byl proveden **Wilksův test** pro celý model, abychom prověřili, zda můžeme závisle proměnné vysvětlit pomocí regresoru pohlaví. Wilksova lambda, jež je ukazatelem toho testu, v našem výpočtu dosahuje hodnoty 0,92, což poukazuje na velký efekt. Na základě výsledků uvedených v Tabulce 1, můžeme konstatovat, že proměnná pohlaví dokáže vysvětlit statisticky významné množství rozptylu sdíleného závisle proměnnými.

Tabulka 1: Wilksův test

Regresor	Wilksova λ	Testová statistika F	P hodnota
Pohlaví	0,92	18,37	< 0,001

V dalších kóčích byl proveden **Hotellingův test** (T-test pro 2 nezávislé výběry) s cílem zjistit, zda se u mužů a žen liší výsledky na obou subškálách. Výsledky, které jsou uvedené v Tabulce 2 poukazují na statisticky významný rozdíl. Pro úplnost jsou v Tabulce 3 uvedeny podrobnější výsledky, tedy průměry, směrodatné odchylky a statistická významnost obou závisle proměnných. Graf 1 znázorňuje pro přehlednost rozdíly v neuroticismu u mužů a žen.

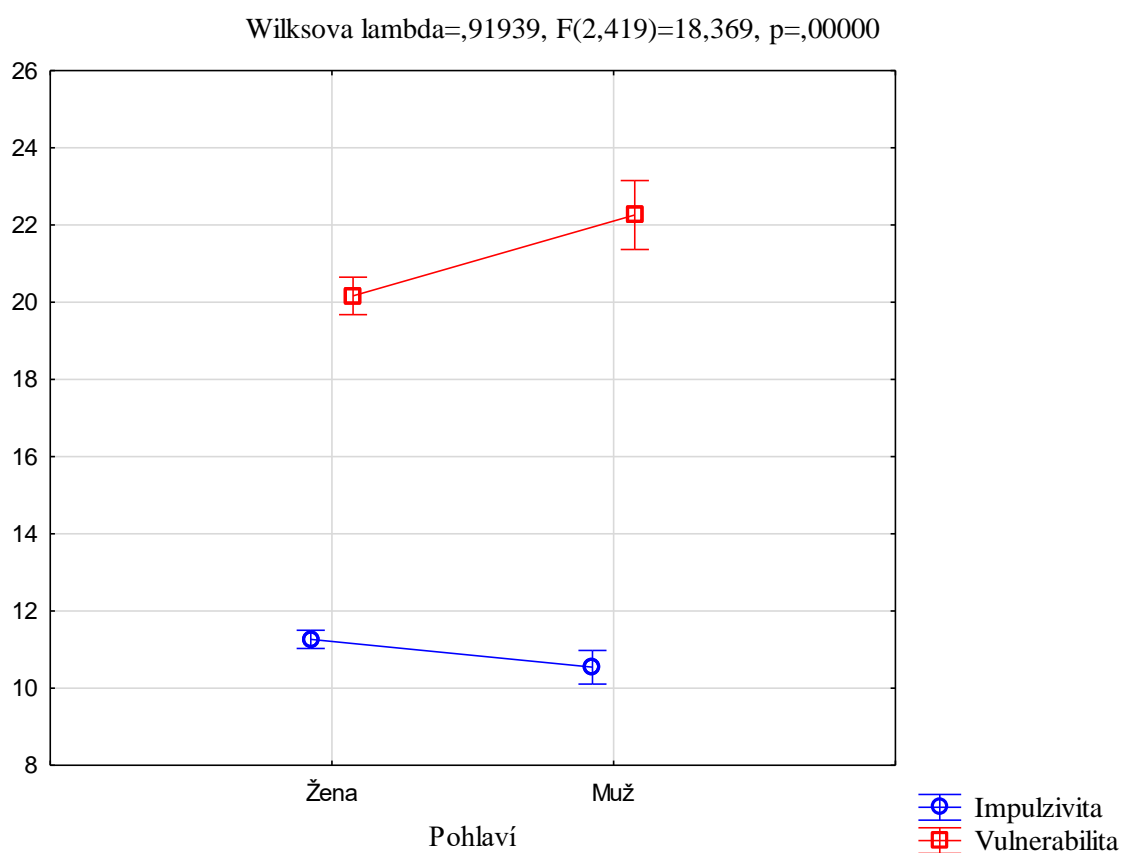
Tabulka 2: Hotellingův test

Hotellingovo T^2	Testová statistika F (2,419)	P hodnota
36,83	18,37	< 0,001

Tabulka 3: Průměry, směrodatné odchylky a statistická významnost závislých proměnných

	M muži	M ženy	t	p	SD muži	SD ženy	F
Impulzivita	10,54	11,26	2,87	0,004	2,19	2,16	1,03
Vulnerabilita	22,26	20,16	4,06	< 0,001	4,38	4,47	1,04

Graf 1: Rozdíl v neuroticismu u mužů a žen

Shrnutí

Výpočty vícerozměrné analýzy rozptylu (MANOVA) ukázaly, že regresor pohlaví dokáže vysvětlit statisticky významné množství celkového rozptylu. Zároveň byl naplněn předpoklad rozdílu v neuroticismu u mužů a žen. Oproti předchozím výzkumům, se ovšem zcela nepotvrdilo, že by ženy dosahovaly vyšší míry neuroticismu než muži. Na subškále *Impulzivita*, která svědčí o nižší míře sebeovládání, skórovaly ženy opravdu o něco výše než muži, ovšem na subškále *Vulnerabilita*, která poukazuje na nižší sebevědomí a úzkostnost,

dosahovali muži vyšších výsledků než ženy. Naše výsledky mohly být zároveň ovlivněny nevyrovnaností souboru co do počtu mužů a žen, která je slabým místem tohoto projektu. Zároveň nesmíme zapomínat, že datová matice, která byla pro výpočty využita, byla získána nestandardizovanou psychodiagnostickou metodou, což může být další příčina zkreslení výsledků.

Zdroje

Cakirpaloglu, P. (2012). *Úvod do psychologie osobnosti*. Grada.

Djudiyah, M. S., Harding, D., & Sumantri, S. (2016). Gender differences in neuroticism on college students. In *Dalam Asean Conference. 2nd Psychology & Humanity. Psychology Forum UMM* (Vol. 18, pp. 1432-1451).

Dušková K., Jureček M., & Vitek T. (2018). *Škála neuroticismu*. Projekt v rámci předmětu Psychometrika 1.

Vágnerová, M. (2010). *Psychologie osobnosti*. Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum.

Weisberg, Y. J., Deyoung, C. G., & Hirsh, J. B. (2011). Gender Differences in Personality across the Ten Aspects of the Big Five. *Frontiers in psychology*, 2, 178. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2011.00178>